

<http://doi.org/10.17721/1728-2721.2018.72.6>
УДК 911.3:330.16

О. Мотузенко, канд. геогр. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна,
Л. Урбані, магістр екон. наук, ген. директор
Науково-дослідна установа МЕККАНО (Messano SpA), Фабріано, Італія,
С. Дем'яненко, канд. геогр. наук, асист.,
Д. Петліна, докторант "Географія"
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ ВИНАХІДНИКІВ ПОХИЛОГО ВІКУ В РИНОК ІННОВАЦІЙ

Дослідження присвячено вивченню механізмів, із урахуванням територіальної диференціації по окремих країнах, які надають підтримку і супровід винахідникам похилого віку: від реалізації їх креативного потенціалу до інтеграції винаходу в ринок інновацій.

Методичні засади дослідження полягали в аналізі та синтезі зібраного авторами літературного і статистичного матеріалу, результатів проведеного соціологічного опитування винахідників похилого віку й дослідження найкращих практик їх інтеграції в ринок інновацій, які були здійснені у межах дослідницької академічної мобільності авторів у межах проекту GRAGE. Цей проект отримав фінансування від дослідницької та інноваційної програми Європейського Союзу "Горизонт 2020" у рамках грантової угоди Марії Склодовської-Кюрі № 645706. Ця публікація відображає лише думку авторів, а REA не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, яка міститься у статті.

Проведено комплексний аналіз впливів винахідницької діяльності на людей похилого віку, соціум та ринок інновацій. Визначено тренди щодо винахідників похилого віку та їх дивіденди у процесі реалізації винахідницької діяльності.

У межах пілотного регіону Ле Марке (Центральна Італія) розроблено модель "Люди похилого віку для Людей похилого віку" ("Elderly for Elderly") з урахуванням економічних та соціокультурних особливостей Італії.

Запропонована авторами модель інтеграції винахідників похилого віку в ринок інновацій може бути використана органами регіональної влади (регіону Ле Марке та ін.) для створення дієвих механізмів державно-приватного партнерства для забезпечення експертного супроводу винахідників похилого віку з метою їх виведення на ринок інновацій, підвищення ступеня інклюзивності людей похилого віку в економічний та соціальний розвиток територій, забезпечення концепції активного старіння тощо.

Ключові слова: винахідники похилого віку, ринок інновацій, активне старіння, модель "Люди похилого віку для Людей похилого віку".

Постановка проблеми. За даними Секретаріату ООН, які оприлюднені в Доводі про світову демографічну ситуацію та перспективи її зміни, підготовлений Департаментом із економічних та соціальних питань, кількість населення Землі на сьогодні становить 7,6 млрд осіб. Прогнозна кількість жителів планети, незважаючи на низьку народжуваність, зростатиме в середньому на 83 млн на рік (до 2030 р. у світі буде 8,6 млрд осіб, зокрема за рахунок збільшення середньої тривалості життя). За прогнозами ООН приблизно через 80 років у світі буде у 7 разів більше людей, які старші за 80 років [31, 40, 52].

Низька народжуваність і зниження смертності призвели до зміни вікової структури населення світу. Старіння світу (тобто збільшення кількості літніх людей і скорочення частки дітей та молоді) – одна із найбільших демографічних змін, які на сьогодні відбуваються і продовжуватимуть відбуватись у наступні 20 років. Наприклад, у 1950-х лише 8 % населення світу були старшими за 60 років. Від середини ХХ ст. очікувана тривалість життя зросла на 24 роки: із 47 до 71 року, які на сьогодні становлять 12 % населення, або 900 млн осіб. До середини ХХІ ст., як очікується, середня тривалість життя зросте до 78 років. Передбачається, що чисельність населення світу віком 65 років і старше в період 2015–2050 рр. збільшиться у 2,5 рази – 1,6 до 2,1 млрд осіб [39; 40; 48; 53]. Середня тривалість життя у світі в цілому за останні 10 років зросла для чоловіків із 65 до 69 років, а жінок – із 69 до 73 років [31].

Але необхідно зазначити, що старіння населення відбувається в різних країнах нерівномірно. Найбільше постаріло населення Японії та більшості країн Європи. Велика частка осіб похилого віку нараховується також в Австралії, Канаді, Новій Зеландії та Сполучених Штатах Америки. Однак у цих чотирьох країнах процес старіння стримується стабільним припливом молодих іммігрантів. У 1980 р. частка літніх людей становила менше 6 % від загальної чисельності населення світу, а до 2050 р. за прогнозами перевищить 16 %. У Європі вже у 2015 р. люди віком 65 років і старше становили 18 % громадян,

а через 33 роки прогнозується, що їхня кількість збільшиться до 35 %. Дещо молодші жителі країн Північної Америки: там цей показник дорівнював 15 % [40; 48; 53].

Для характеристики частки осіб пенсійного віку використовується показник індексу старіння населення – це відношення кількості людей, які працюють, до пенсіонерів. Згідно з даними індексу старіння (Bloomberg Sunset Index), населення працездатного віку скорочується значно швидшими темпами, ніж очікувалось, у результаті чого все менша кількість людей працездатного віку може створювати економічний базис для підтримки населення похилого віку. Даний показник був розрахований Bloomberg для 178 країн світу і демонструє залежність, засновану на статутному пенсійному віці кожної країни. До десятки країн із найвищими показниками старіння населення увійшли Франція (2,2), Сінгапур (2,2), Мальта (2,3), Шрі-Ланка (2,3), Білорусь (2,3), Японія (2,3), Росія (2,4), Греція (2,5), Таїланд (2,6) та Болгарія (2,6). Україна має середній показник старіння (3,0). У той же час, такі країни, як Китай (3,5), США (4,4), Нігерія (4,8), Венесуела (5,1) мають доволі низькі показники старіння. Найнижчі показники старіння виявлені в Уганді (9,0), тобто на дев'ять працюючих припадає один пенсіонер [1, 39].

У зв'язку зі сталими тенденціями до старіння населення світу значного навантаження зазнають національні пенсійні системи, відчуваючи сильний тиск, пов'язаний із забезпеченням людей пенсійного віку. Одночасно у багатьох розвинених країнах люди похилого віку є утримувачами соціального капіталу, тому важливого значення набувають не лише питання стимулювання споживчої активності людей похилого віку, але разом із цим, сприяння збереженню їх творчо-виробничого потенціалу як однієї з важливих умов їх інклюзивності у суспільство. Одним із шляхів вирішення є створення механізмів стимулювання та підтримки винахідників похилого віку та супроводу їх ідей до патентування та виходу на ринок інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив людей похилого віку на продуктивність, адаптацію та

інновації – важливе питання, яке перебуває у фокусі уваги сучасного суспільства. Підвищення продуктивності відіграє центральну роль у зростанні довгострокових життєвих стандартів, а важливим аспектом суспільного розвитку є сприяння людям похилого віку щодо їх здатності до інновацій та адаптації до мінливих умов.

Зауважимо, що існує порівняно мало досліджень впливу зміни вікової структури на загальну економічну продуктивність. Одночасно доведено, що зміни в розподілі віку можуть впливати на продуктивність. Наприклад, виконання певних завдань може відрізнятися протягом життєвого циклу. У психології є істотні дослідження різних вікових груп. Але фактична продуктивність більш складна, ніж виконання простих завдань, а також досвід, навички роботи, стан здоров'я, плинність кадрів та інші більш тонкі чинники також впливають на продуктивність.

Першим чинником, що підвищує продуктивність за рахунок більш високих витрат, вважається поліпшення освіти, навчання й оволодіння практичними навичками праці, а також більш висока якість і кількість додаткових факторів, таких, як капітал і ресурси. Наприклад, підвищення рівня освіти робочої сили покращує якість трудовитрат і тим самим збільшує продуктивність за годину роботи. Зміни в кількості вхідних даних стануть першим важливим каналом, завдяки якому старіюче населення зможе змінити продуктивність. Залежно від підвищення освітнього рівня робочої сили, населення стає більш досвідченим, а більший досвід, як правило, пов'язаний із більш високими доходами і продуктивністю. Але старіюча робоча сила може також відчувати погіршення відповідних навичок, якщо з роками змінюються вимоги до роботи або знижуються вміння людей. Деякі дослідники вважають, наприклад, що збільшення проникнення інформаційних технологій на робоче місце може перешкодити літнім працівникам, поставити їх у невідгідне становище. Другий фактор росту продуктивності включає в себе компоненти, відмінні від збільшення витрат. Названий "технологічним прогресом", він також включає досягнення в галузі знань і організації та має зовсім інший механізм [49].

Існує значна кількість літератури, яка стосується досліджень впливу старіння на індивідуальному рівні. Детально описано психометричні (напр. ті, які вимірюють вербальні або кількісні міркування), рейтинг (наглядні органи), показники продуктивності та статистичні дослідження на рівні компанії. Показовими є дослідження Прскавеца і Лінда (Prskawetz and Lindh), Скірбекка (Skirbekk) [37, 43].

У цілому аналіз літератури за індивідуальними показниками продуктивності показує велику різноманітність досліджень за віком. Салтхауз (Saltthaus) виявив, що відносини між віком і пізнанням значно розрізняються в різних когнітивних тестах. Багато психометричних заходів показують чіткий зв'язок із віком. Дослідження у США і Німеччині показують такі результати при зіставленні віку та продуктивності праці. Котліків і Вайс (Kotlikoff and Wise) виявили, що продуктивність продавців у великій страховій компанії, яка вимірюється вартістю проданих контрактів, зростає з віком [49].

Борх-Супейн та Вейс (Boersch-Supan and Weiss) протягом багатьох років зібрали великий набір даних про робітників у німецькій компанії з виробництва автомобілів і продемонстрували аналогічний ефект [10, 11]. Під час своїх досліджень ними була виміряна продуктивність праці, яку досліджували через відсутність помилок у виробничому процесі. Було встановлено, що хоча кількість невеликих помилок більше серед літніх працівників, основні помилки частіше зустрічаються серед молодших. Їх показник продуктивності показує, що літні

працівники мають вищу продуктивність. Але слід зазначити, що необхідно бути обережними стосовно остаточних висновків щодо прямого зв'язку віку із продуктивністю праці, оскільки багато з досліджень є наскрізними і не враховують змін у професії або в дослідженнях ринку праці, а також вікового виснаження [49].

Важливим аспектом дослідження є вплив змін у віковому розподілі населення на інновації та винахід суспільства [13]. Важливим аспектом нових знань є те, що це суспільне благо, процес, в якому нові технології, створені в будь-якому місці, можуть потенційно поширюватися і використовуватися всіма, молодими і старими, багатими й бідними, як удома, так і за кордоном. Американські дослідники Джонс та Ромер (Jones and Romer) стверджують, що запас корисних і продуктивних знань слід розглядати в контексті глобального запасу, а не окремої особи або країни. Країни не є технологічними островами в усе більш глобалізованому світі. Оскільки країни ростуть і збільшують свою винахідницьку діяльність, то від цього процесу виграють усі країни, включаючи Сполучені Штати Америки, які вважаються лідером у цій сфері діяльності [16, 17, 18].

Дослідження показують, що кращі практики і методи більш повільно поширюються через національні кордони, ніж усередині країн. Швидкість прийняття інновацій залежить від багатьох чинників і пов'язана з віком та такими факторами: відкритість для торгівлі й потоків капіталу; конкурентоспроможність структур внутрішнього ринку; рентабельність і регулюючі структури. Основні впливи вікових чинників відображають склад попиту. Наприклад, старіюче населення або людини з високим попитом на медичні послуги, імовірно, не тільки генерують, а й упроваджують технології, які користуються великим попитом у цьому секторі.

Авторами проаналізовано значну кількість літератури щодо вікового розподілу виробників винаходів, патентів, публікацій та інших творчих матеріалів. Отже наукова продукція мала тенденцію до різкого зростання у 20–30-х рр., пік спостерігався в кінці 30-х та початку 40-х, а потім повільно просувався у наступні роки [41, 42].

Бенджамін Джонс (Benjamin Jones) вивчив питання про вік і "великі досягнення", використовуючи статистичні дані, що охоплюють понад століття. Його дослідження стосуються лауреатів Нобелівської премії з фізики, хімії, медицині й економіки (N = 544) та інших технологічних винахідників (N = 286). Важливий висновок дослідження Джонса полягає в тому, що середній вік, при якому відбувався винахід, збільшився протягом ХХ ст. Для одержувачів Нобелівської премії збільшення середнього віку становило від 2 до 8 років за століття. Це збільшення пов'язане зі збільшенням стартового віку (вік, в якому молоді винахідники виконували свою призову роботу), а також кінцевий вік (вік, в якому найстаріші винахідники виконували свою призову роботу). Частково, збільшення кінцевого віку пов'язане зі збільшенням тривалості життя [16, 17, 49]. З позиції політики, одним із найважливіших результатів є затримка початку творчого періоду. Джонс знаходить значну затримку на початку наукової творчості. Він указує на два потенційних фактори затримки: підвищена складність набуття знань через більшу глибину накопичених знань і більш тривалого часу до закінчення навчання.

Ще одним мірилом інноваційної продукції є патенти. Патенти були предметом дослідження як індикатори винахідницької діяльності [49]. Джонс (Jones) дослідив характеристики винахідників-власників патентами протягом ХХ ст. і виявив зростання показників за трьома напрямками: 1) вік, в якому винахідник робить перший винахід; 2) міра спеціалізації в патентах; 3) розмір ко-

манд. Дослідник доходить висновку, що характер наукового та винахідницького процесу ускладнюються у міру накопичення більшої кількості знань. Крім того, вік, при якому прикладні знання були кристалізовані у вигляді патентів, як правило, становить приблизно десятиліття пізніше трансформаційної науки або великих винаходів [18].

Мета роботи полягає у вивченні механізмів, з урахуванням територіальної диференціації по окремих країнах, які надають підтримку і супровід винахідникам похилого віку від реалізації їх креативного потенціалу до інтеграції винаходу в ринок інновацій

Виклад основного матеріалу. Винахідницька діяльність розглядається авторами як важлива складова "активного старіння". Активне старіння – це концепція, яка була запроваджена Європейською комісією та Всесвітньою організацією охорони здоров'я, суть якої полягає у реалізації ідеї більш довготривалої діяльності для осіб похилого віку із упровадженням більш високого пенсійного віку та методів і умов роботи, які повинні адаптуватися до віку співробітника. Також ця концепція розповсюджується на соціальну участь осіб похилого віку в колективі та спрямована на збереження фізичних, інтелектуальних, трудових і соціальних здібностей людини [3, 24, 44].

Крім цього, активне старіння виступає не тільки бажаною моделлю для продовження участі літніх людей у житті суспільства, запобігання виникненню соціальних труднощів і відчуження, відіграє роль профілактики хвороб, але також стає моделлю для подолання зростаючого дисбалансу між неактивним та активним населенням, що відбувається в результаті старіння населення. Концепція "Активного старіння" передбачає, що люди похилого віку більше не розглядаються тільки як носії потреб, а швидше як ресурс, який за належної підтримки може сприяти розвитку суспільства. Ця нова орієнтація була вкрай бажана для Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), яка ще в 1995 р. приступила до втілення Програми "Старіння і здоров'я" [3, 24, 34].

Разом із терміном "активне старіння" (active aging) останнім часом широкого використання набув термін "здорове старіння" (healthy aging). ВООЗ визначила "Здорове старіння" як процес розробки й підтримки функціональних здібностей, які забезпечують добробут у літньому віці". Функціональна здатність складається із внутрішньої здатності людини, відповідних характеристик навколишнього середовища і взаємодії між ними. Це включає в себе здатність людини: задовольнити свої основні потреби; учитися, розвиватися і приймати рішення; бути мобільним; будувати й підтримувати відносини; а також робити свій внесок у суспільство. Тому питання розробки політики для поліпшення функціональних можливостей літніх людей набувають особливого значення.

Концепція "Здорового старіння" постала в центрі уваги роботи ВООЗ із проблем старіння на період із 2015 по 2030 рр., та визначає необхідність вжиття заходів у різних секторах, для створення умов, в яких літні люди залишаються ресурсом для своїх родин, громад і економіки [45, 47, 48]. Важливою сферою для інноваційної структури є політика виходу на пенсію. Країна має підтримувати заходи, які спонукають людей працювати довше [47].

Автори зазначають, що у той час, як вік є важливим фактором, який впливає на винахід та інновації, він дуже мало пояснює реальну продуктивність у різних суспільствах. Інші фактори, такі, як освіта, економічні й соціальні дивіденди, релігійні установи та громадські організації, як правило, домінують над фактичним розподілом наукової продукції.

У ході дослідження було проаналізовано основні світові організації винахідників: Об'єднана асоціація винахідників (UIA), регіональні асоціації винахідників Америки (Сент-Луїса, Арізони, Техасу, Хьюстону, Нової Англії), асоціації винахідників Австралії (включає чотири основні організації), Японії, Китаю, Національна академія винахідників (NAI), Міжнародна асоціація винахідників (IFIA), Європейська мережа винахідників (по країнах Європи), Асоціація винахідників Італії (ANDI) [4–9; 12; 20; 22–23; 25; 27–30; 32–33; 50–51].

Міжнародна асоціація винахідників була створена у 1968 р. у Лондоні та є всесвітньою недержавною організацією, яка об'єднує та підтримує винахідників на міжнародному рівні й виступає представником їх інтересів, розповсюджує інноваційну культуру, захищає інтелектуальні права власників винаходів та сприяє просуванню і впровадженню підприємницьких та винахідницьких ініціатив [25].

Об'єднана асоціація винахідників є національною некомерційною організацією винахідників, яка була створена у 1990 р. як "парасолькова" організація для розвитку місцевих організацій-винахідників у США. Основним напрямом діяльності є надання інформації та підтримка винахідників у вигляді консультативної допомоги закладам державного та приватного секторів. На даному етапі розвитку UIA є представником більше 10 000 винахідників по всьому світу з метою координації індивідуальних винахідників та асоціацій винахідників і надання допомоги у вирішенні їх проблем як на національному (США), так і на глобальному рівнях [30].

Національна академія винахідників була створена у 2010 р. у США для визнання та заохочення винахідників патентами з Управління по патентах та товарних знаків США (USPT), розкриття інтелектуального потенціалу й інтелектуальної власності та переведення винаходів із розряду власних цінностей та інтересів у розряд інтересів і цінностей суспільства. До її складу входять США й міжнародні університети, а також державні та некомерційні науково-дослідні інститути, які включають більше 4000 окремих винахідників і охоплюють близько 250 закладів по всьому світу [27].

На локальному рівні показовим є досвід інтернет-клубів винахідників, таких, як Wessex Region of Technologists and Inventors (WRTI), заснований у Саутгемптоні, Хемпшир (Велика Британія), які об'єднують винахідників, новаторів та підприємців незалежно від їхнього досвіду й виступають каталізатором ідей та форумом для односторонніх, стимулюють розробки інноваційних ідей, концепцій та продуктів тощо [22].

Таким чином, за результатами аналізу автори зазначають, що безперечним лідером у цій галузі виступають Сполучені Штати Америки, які мають потужну мережу організацій винахідників і клубів винахідників по штатах. Достатньо розвинений даний вид діяльності в Японії та Австралії, серед європейських країн лідером є Північна Європа (Велика Британія, Фінляндія зокрема). Щодо статевікових тенденцій, то необхідно зазначити, що організації, діяльність яких спрямована виключно на підтримку і реалізацію винаходів осіб похилого віку, авторами статті не виявлено, пріоритетними категоріями виступають підлітки та молодь. Але у США та країнах Північної Європи однакова увага приділяється всім категоріям населення, і людям похилого віку зокрема. В Японії спостерігається тенденція до все більшого залучення жінок у даний вид діяльності (створюються окремі організації жінок-винахідників). До найпотужніших організацій можна віднести IFIA, UIA, NAI.

Виходячи з інтерв'ю із винахідниками похилого віку та огляду літератури, авторами виявлено основні про-

блеми, з якими стикаються винахідники похилого віку, а саме: 1) кропітка, працеземна підготовка технічної інформації для ліцензування; 2) ризик крадіжки ідеї та низький ступінь довіри до недержавних організацій, які надають супровід; 3) значні витрати часу та коштів на виготовлення прототипу винаходу; 4) відсутність навичок діалогу з державними структурами для підтримки винаходу; 5) відсутність навичок виходу на ринок та просування інноваційного продукту або послуги; 6) відсутність або низький рівень навичок комунікації в інтернет-спільнотах винахідників.

Для визначення ефективних шляхів упровадження винаходів на ринок, авторами було проведено аналіз міжнародного досвіду та визначено такі найкращі практики, як діяльність американської організації Quirky Inc., що дозволяє вирішити більшість вищезазначених проблем Завдяки платформі "Quirky", яка була запущена у 2009 р. Бен Кауфманом, удалось вивести на ринок більше 150-ти продуктів, серед яких такі відомі, як Pivot Power Series та Cordies (табл. 1) [2].

Таблиця 1. Процес екстертного супроводу інвенторів в організації Quirky Inc.

№	Назва етапу	Дії	
		Інвентори	"Quirky" спільнота
1.	Підготовчий	Відбувається реєстрація винахідника на платформі або сторінці Фейсбук спільноти "Quirky".	Забезпечення висвітлення роботи спільноти "Quirky" у мережі інтернет.
2.	Концепція	Детальний опис і публікація ідеї винахідника на платформі спільноти "Quirky". Інвентору надається можливість залишити свою публікацію конфіденційною (лише між інвентором та експертною командою "Quirky"), або зробити її загальнодоступною для всіх учасників спільноти Quirky.	Якщо винахідник робить публікацію з детальним описом своєї ідеї загальнодоступною, то спільнота "Quirky" має змогу долучитися до обговорення та надати безкоштовну консультативну допомогу винахіднику.
3.	Оцінка	Винахідник не має можливості на цьому етапі корегувати опис ідеї. Фокус дослідження переходить до спільноти "Quirky".	Відбувається первинний аналіз заявок винахідників у контексті дослідження ринку і краудсорсингу та визначення потенційної конкурентоспроможності продукції. Також здійснюється оцінка й фіксація відгуків спільноти "Quirky" про винахід. Інформація про стан винаходу надається інвенторам протягом 45 днів від моменту реєстрації на платформі "Quirky".
4.	Розвиток	Узгодження змін із експертною командою "Quirky" та укладання ліцензійної угоди.	Експерти працюють над розвитком ідеї: створення ескізів та рендерінг промислового дизайну, тестування матеріалів, створення прототипів винаходу, аналіз цінових точок, визначення місця продукції на ринку. Команда "Quirky", у міру вдосконалення винаходу, постійно інформує винахідника.
5.	Виробництво		На даному етапі відбувається переведення винаходу на стадію виробництва. Уточнення деталей щодо назви продукції, упаковки маркетингової стратегії в цілому.
6.	Ринок	Розподіл прибутку від реалізації винаходу між Quirky Inc. та інвентором відповідно до ліцензійної угоди – 50 на 50 %.	

Одночасно автори зазначають, що існуючі механізми супроводу винахідників не вирішують проблеми відсутності у них кредиту довіри до організацій-посередників. Тому в результаті проведеного дослідження була розроблена Модель: "Люди похилого віку для Людей похилого віку" (рис. 1), завданням якої було сприяння

покращенню винахідницьких можливостей людей похилого віку, забезпечення їхнього супроводу у процесі виведення винаходу на ринок шляхом виявлення відповідних зацікавлених сторін не тільки у виробничій сфері, розробці та індустріалізації винаходів (включно патентування), а також у соціальній сфері.

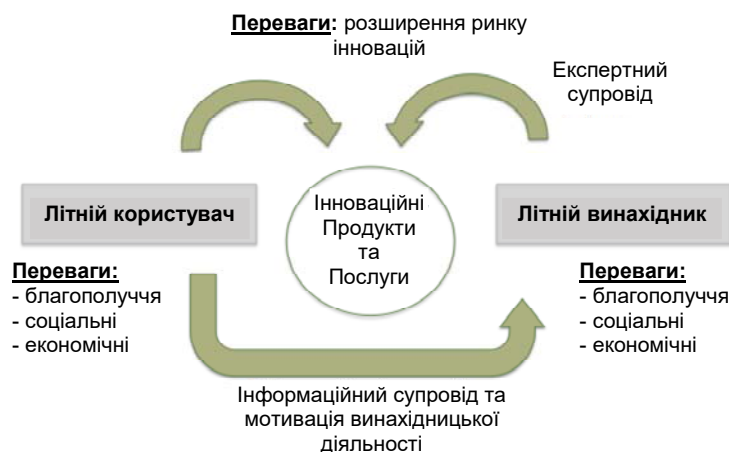

Рис. 1. Авторська модель "Люди похилого віку для Людей похилого віку"

Модель ілюструє взаємовідносини людей похилого віку та ринку інновацій. Нові винаходи й використання цих інноваційних продуктів і послуг стимулюють розширення ринку інновацій. Люди похилого віку можуть відігравати важливу роль у даному процесі, тобто формувати дві категорії: винахідників та споживачів (людей похилого віку, які користуються інноваційними продуктами й послугами). Основна ідея моделі полягає в тому, щоб показати, що літні винахідники створюють інноваційні продукти та сервіси для інших людей, у тому числі літніх, і цей процес дає користь як для представників обох категорій, так і для ринку інновацій у цілому. Крім того, винаходи інвенторів похилого віку мають вищий кредит довіри у літніх споживачів, тому що вони більш чутливі до особливих потреб літніх людей, які одночасно є їх власними потребами.

Модель відображає два типи необхідних сервісів для супроводу винахідників похилого віку: 1) інформаційний супровід та мотивація винахідницької діяльності; 2) експертний супровід. У межах пілотного регіону Ле Марке (Центральна Італія) авторами були визначені суб'єкти, які мають відповідний потенціал та повинні бути залучені до системи інформаційного супроводу винахідників похилого віку: державні структури (структурні підрозділи міських та регіональних адміністрацій, напр., соціальні служби), недержавні громадські організації (профспілки пенсіонерів) та інші, діяльність яких спрямована на людей похилого віку. Запропонована структура організації інформаційно-мотиваційного супроводу винахідницької діяльності для людей похилого віку є інноваційною та забезпечить підвищення довіри винахідників до організацій, які надають супровід та баєрів винаходів. Процес експертного супроводу є доволі капіталомістким, тому має проходити на основі державно-приватного партнерства із залученням наукового потенціалу регіональних навчальних і наукових установ (проведення експертних оцінок, використання потенціалу бізнес інкубаторів). Усі учасники даного процесу можуть діяти на декількох рівнях: інформаційний, дослідницький, промислової експлуатації та мотивації щодо використання інновацій літніми людьми.

Дослідницька діяльність повинна включати соціологічні дослідження серед винахідників похилого віку та дослідження інноваційних просторів, де люди похилого віку зможуть проводити мозковий штурм ідей і створювати винаходи. Також важливою складовою досліджень має бути вивчення найкращих практик інтеграції винахідницьких ідей у ринок інновацій та трансфер знань до винахідників.

Суть діяльності на етапі промислової експлуатації полягає у допомозі незалежним літнім винахідникам отримати ліцензію на свій винахід та вийти на ринок; створенні стратегій, які допомагають винахідникам комерціалізувати свою роботу, забезпеченні супроводу у встановленні зв'язку між винахідниками й роздрібними торговцями; гарантії дотримання законів під час проходження всіх процедур [21; 26; 28].

Діяльність із мотивації використання інновацій літніми людьми передбачає підтримку людей похилого віку як потенційних споживачів інноваційних продуктів та послуг (напр., у сфері охорони здоров'я, комунікацій і т. п.).

Розбудова такої системної співпраці суб'єктів супроводу винахідників можлива за рахунок фондів регіонального розвитку та грантів Європейської Комісії.

Висновки. У ході дослідження авторами визначено такі тренди щодо винахідників похилого віку:

– збільшується кількість людей похилого віку, які стають винахідниками;

– великі винаходи з'являються пізніше в житті (протягом минулого століття середній вік, за який люди продукують великі винаходи та ідеї, постійно збільшувався);

– збільшується середній вік людей, які роблять інновації (середній вік великих досягнень зростає на п'ять-шість років на століття);

– знижується продуктивність молодих новаторів на користь старших новаторів.

На основі соціологічного дослідження (інтерв'ю винахідників) визначено коло проблематичних питань та потреб винахідників похилого віку, на вирішення яких було спрямовано фокус дослідження.

Авторами розглянуто також соціальний аспект винахідницької діяльності людей похилого віку. У процесі роботи над винаходами винахідники стають більш чутливі до потреб людей своєї вікової категорії та більш активними до використання інновацій, оскільки самі їх потребують, самі переживають певні вікові труднощі й обмеження і у них виникають специфічні запити до продуктів і сервісів. Тому винахідники похилого віку є більш успішними у створенні інновацій для людей похилого віку. Вони одночасно виступають і споживачами інновацій, і суб'єктами, які сприяють розширенню ринку інновацій.

Модель інтеграції винахідників похилого віку в ринок інновацій "Люди похилого віку для Людей похилого віку", розроблена з урахуванням економічних та соціокультурних особливостей Італії, враховує вже наявні ресурси та може бути використана органами регіональної влади для створення дієвих механізмів державно-приватного партнерства для забезпечення експертного супроводу винахідників похилого віку, з метою їхнього виведення на ринок інновацій, підвищення ступеня інклюзивності людей похилого віку в економічний та соціальний розвиток територій, забезпечення концепції активного старіння й валоризації ролі людей похилого віку в сукупі.

Список використаних джерел:

1. Bloomberg Sunset Index / Вінсент Дель Джудіс, Вій Лу і Дівід Роман // Bloomberg. – 2017. – 1 лютого [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-02-01/shrinking-worker-pool-puts-pressure-on-programs-for-older-folks>.
2. Quirky партнери, які роблять винахід доступним [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://quirky.com>.
3. Активне старіння / Моніка Фарбір // Група AXA Італія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://previsionari.it/wiki/termini/active-ageing>.
4. Американська спільнота винахідників ASOI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://asoi.org/index.php/about-asoi/> About.
5. Асоціації винахідників Австралії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://australian-inventors.asn.au>.
6. Асоціація винахідників Амарилло AIA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amarilloinventors.org>.
7. Асоціація винахідників Арізони IAA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.azinventors.org>.
8. Асоціація винахідників Нової Англії IANE [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inventne.com>.
9. Асоціація винахідників Сент-Луїса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inventstl.org/default.html>.
10. Борх Супейн А. Продуктивність праці і вік: дані з робочих груп на збірній лінії / А. Борх Супейн, М. Вейс. – Мангейм, Німеччина: Мангеймський науково-дослідний інститут економіки та старіння; 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mea.mpsoc.mpg.de/uploads/user_mea_discussionpapers/1057_BoerschSupanWeiss2011_MEA_DP_148-2007.pdf.
11. Борх-Супейн А. Продуктивність праці в старіючому суспільстві. Границі в пенсійних фінансах та реформах / А. Борх-Супейн, І. Дульгуен, М. Вейс. – 2008. – С. 83–96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1467-9914.17.specialissue.2>.
12. Винахідники Техасу. Офіційний сайт організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://txinventors.com>.
13. Вплив винахідників похилого віку на ринок інновацій // Хто стає винахідником в Америці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.equality-of-opportunity.org/assets/documents/inventors_paper.pdf.
14. Десять японських великих винахідників (Підготоване Відділом загальних справ зв'язків із громадськістю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.jpo.go.jp/seido_e/rekishu_e/judaie.htm.
15. Деякі з найбільших розумів, старші за 50 // Телеграф [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.telegraph.co.uk/goodlife/11851358/Some-of-the-greatest-minds-over-50.html>.

16. Джонс Б. Вік та великі винаходи. Огляд економіки та статисти- ки. 2010; 92 (1): 1-14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kellogg.northwestern.edu/faculty/jones-ben/html/Age%20and%20Scientific%20Genius.pdf>.
17. Джонс Б. Вік та науковий геній [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kellogg.northwestern.edu/faculty/jones-ben/html/Age%20and%20Scientific%20Genius.pdf>.
18. Джонс К., Ромер П. Нові факти Калдору: ідеї, інститути, насе- лення та людський капітал // Американськ. екон. журн. Макроекономіка. 2010. – 2 (1): 224–245 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pages.stern.nyu.edu/~promer/JonesRomer2010.pdf>.
19. Експозиція міжнародного жіночого винаходу 2018 // Міжнарод- на федерація асоціацій винахідників IFIA [Електронний ресурс]. – Ре- жим доступу: <https://www.ifia.com/news/korea-international-womens-invention-exposition-2018>.
20. Європейська мережа IFIA [Електронний ресурс]. – Режим дос- тупу: <https://www.ifia.com/ifia-members/full-members/italy>.
21. Італійське Відомство з Патентів і Торговельних Марок. Офіцій- ний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uibm.gov.it>.
22. Клуб винахідників і технологів Вессекського регіону (Велика Британія) (WRTI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wrti.org.uk>.
23. Клуби винахідників та організації штатів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.freeinventorshelp.com/Organizations.html>.
24. Міжнародна Рада з питань активного старіння (ICAA) [Елек- тронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.icaa.cc/aboutus.htm>.
25. Міжнародна федерація асоціацій винахідників IFIA [Елек- тронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ifia.com>.
26. Міжнародне патентування винаходів. Одержання патенту на винахід в Італії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.msp-patent.com.ua/ua/patent/patent-na-vinahid-v-italii.html>.
27. Національна академія винахідників NAI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://academyofinventors.org>.
28. Національна асоціація винахідників Італії ANDI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://andi-inventori.com>.
29. Новатори визнані на Європейській винахідницькій премії [Елек- тронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.euronews.com/2018/06/07/european-inventor-award>.
30. Об'єднана асоціація винахідників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.faultlessinventors.com/United_Inventors_Association.asp.
31. ООН: в Європі – найвища частка літніх людей, 2017 УНІАН. Ін- формацийне агентство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/health/worldnews/1857951-oon-v-evropi-nayvischa-chastka-litnih-lyudey.html> <https://www.uspto.gov/custom-page/inventor-organizations>.
32. Організації для винахідників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.uspto.gov/custom-page/inventor-organizations>.
33. Офіційний сайт груп винахідників Америки [Електронний ре- сурс]. – Режим доступу: <https://inventleader.org>.
34. Програма активного старіння 2018 // Академія активного ста- ріння [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.activeageingacademy.org>.
35. Програма допомоги винахідникам IAP [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int/iap/en>.
36. Просування активного старіння в цифровій економіці: вклю- чення, адаптація та інновації, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oecd.org/sti/economy/OECD_GCOA%20Report%202015.pdf.
37. Прскаветц А., Лінд Т. Вплив старіння населення на інновації та зростання продуктивності праці в Європі. – Відень: Австрійська академія наук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pure.iiasa.ac.at/7714>.
38. Психосоціальні потреби людей похилого віку // Асоціація буди- нків та послуг старіння. – Канзас, 2007. – С. 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kahsa.org/files/public/psycosocialneeds.pdf>.
39. Рейтинг старіючих націй: на які держави чекає криза // Всеукраї- нська асоціація пенсіонерів. – 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uarp.org/news/1350679836>.
40. Світ, що старіє: демографічна статистика і привід для роздумів. – 2010 // CREDO Новини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://credo.pro/2010/03/16935>.
41. Сімонтон Д. Вік та видатні досягнення: що ми знаємо після сто- річчя досліджень // Психологічний бюлетень. – 1988; 104: 251-267. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pdfs.semanticscholar.org/7123/a6d022ce352d5326c6617e7677150bf96f8f.pdf>.
42. Сімонтон Д. Кар'єра в науці: індивідуальні відмінності та між- дисциплінарні контрасти // Психологія розвитку. – 1991; 27: 119-130. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F0012-1649.27.1.119>.
43. Скірбекк В. Вікова та індивідуальна продуктивність : огляд літе- ратури. Віденський щорічний бюлетень досліджень народонаселення. – 2004; 2: 133–153 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://austriaca.at/0xc1aa5576_0x00062025.pdf.
44. Соціальна та виробнича діяльність людей похилого віку / Кріс Ріддок // Національний центр інформаційної біотехнології. Національна бібліотека медицини США, 2000 [Електронний ресурс]. – Режим досту- пу: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1128756>.

45. Соціально-пізнавальна діяльність сприяє здоров'ю // Green Hill [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.green-hill.com/social-cognitive-activity-benefits-aging-health>.

46. Сприяння майбутнім винахідникам в Японії // Всесвітня Органі- зація Інтелектуальної Власності. 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2010/04/article_0004.html.

47. Старіння та життєвий шлях. Що таке здорове старіння? // Всесвітня організація охорони здоров'я [Електронний ресурс]. – Ре- жим доступу: <http://www.who.int/ageing/healthy-ageing/en>.

48. Старіння та люди похилого віку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://opentextbc.ca/introductiontosociology/chapter/chapter13-aging-and-the-elderly>.

49. Старіння та макроекономіка: довгострокові наслідки для людей похилого віку // Старіння, продуктивність та інновації. – 2012 [Елек- тронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK148825>.

50. Фонд Лемелсона [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.lemelson.org/how-we-work/how-to-participate>.

51. Хьюстонська асоціація винахідників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inventors.org>.

52. Щорічник Організації Об'єднаних Націй // Щорічник-Експрес. – 2012. – Т. 66. – С. 138.

53. Як зростатиме і старішатиме населення світу – огляд МВФ, 2016 // BBC News Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/business/2016/02/160225_imf_demographic_r eports_az.

54. Як старші люди можуть відігравати більшу роль у суспільстві? / Сара Джонсон // The Guardian. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theguardian.com/society/2015/mar/30/how-why-older-people-valued-knowledge-experience>.

55. Японське патентне відомство. Офіційний сайт JPO [Елек- тронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.jpo.go.jp/index.htm>.

References:

- Bloomberg Sunset Index .These Countries Are Struggling the Most to Support Their Retirees / By Vincent Del Giudice , Wei Lu and David Roman // Bloomberg, 1.02.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-02-01/shrinking-worker-pool-puts-pressure-on-programs-for-older-folks>
- Quirky partners who make invention accessible [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://quirky.com>.
- Active Ageing / Monica Fabris //Gruppo AXA Italia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://previsionari.it/wiki/termini/active-ageing>.
- The American Society of Inventors ASOI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://asoi.org/index.php/about-asoi/> About.
- Inventors Associations in Australia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://australian-inventors.asn.au>.
- Amarillo inventors' association AIA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amarilloinventors.org>.
- Inventors Association of Arizona IAA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.azinventors.org>.
- The Inventors' Association of New England (IANE) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inventne.com>.
- The Inventors Association of Saint Louis [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inventstl.org/default.html>.
- Boersch-Supan A., Duezguen I., Weiss M. Labor productivity in an aging society. In: Broeders D., Eijffinger S., Houben A. ; editors. Frontiers in Pension Finance and Reform. Cheltenham, U.K: Edward Elgar; 2008. pp. 83–96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1467-9914.17.specialissue.2>
- Boersch-Supan A, Weiss M. Productivity and Age: Evidence from Work Teams at the Assembly Line. Mannheim, Germany: Mannheim Research Institute for the Economics of Aging; 2011. [March 2012]. (MEA Discussion Paper 148-2007) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mea.mpsoc.mpg.de/uploads/user_mea_discussionpapers/1057_BoerschSupanWeiss2011_MEA_DP_148-2007.pdf.
- Texas Inventors [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://txinventors.com>.
- The Influence Of Inventors Of The Old Age On The Market Of Innovations // Who Becomes an Inventor in America [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.equality-of-opportunity.org/assets/documents/inventors_paper.pdf.
- Ten Japanese Great Inventors (Prepared by Public Relations Section General Affairs Division) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.jpo.go.jp/seido_e/rekishi_e/judaie.htm.
- Some of the greatest minds over 50 // The Telegraph [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.telegraph.co.uk/goodlife/11851358/Some-of-the-greatest-minds-over-50.html>.
- Jones BF. Age and great invention. Review of Economics and Statistics. 2010; 92(1): 1–14. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kellogg.northwestern.edu/faculty/jones-ben/html/Age%20and%20Scientific%20Genius.pdf>.
- Jones BF. Age and Scientific Genius [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kellogg.northwestern.edu/faculty/jones-ben/html/Age%20and%20Scientific%20Genius.pdf>.
- Jones BF. The burden of knowledge and the death of the Renaissance man: Is innovation getting harder. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.frbsf.org/economic-research/files/2_BurdenOfKnowledge.pdf.

19. Korea international women's invention exposition 2018 // International Federation of Inventors Associations IFIA [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.ifia.com/news/korea-international-womens-invention-exposition-2018>.
20. International Federation of Inventors Associations IFIA. European Inventors [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.ifia.com/ifia-members/full-members/italy>.
21. Ufficio Italiano Brevetti e Marchi [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.uibm.gov.it>.
22. The Wessex Region of Technologists and Inventors (WRTI) [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.wrti.org.uk>.
23. Inventors' Clubs and Organizations by State [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.freeinventorshelp.com/Organizations.html>.
24. The International Council on Active Aging (ICAA) [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.icaa.cc/aboutus.htm>.
25. International Federation of Inventors Associations IFIA [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.ifia.com>.
26. Mizhnarodne patentuvannya vynahodiv. Oderzhannya patent na vynahid v Italii [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.msp-patent.com.ua/ua/patent/patent-na-vinahid-v-italii.html>.
27. The National Academy of Inventors NAI [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://academyofinventors.org>.
28. National Association Of Inventors Italy ANDI [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://andi-inventori.com>.
29. Innovators recognised at European Inventor Award [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.euronews.com/2018/06/07/european-inventor-award>.
30. United Inventors Association UIA [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.faultlessinventors.com/United_Inventors_Association.asp Об'єднана асоціація винахідників.
31. OON: v Evropi nayvistha thastka litnih lyudey, 04.04.2017, UNIAN [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.unian.ua/health/worldnews/1857951-oon-v-evropi-nayvistha-thastka-litnih-lyudey.html>.
32. Organizations for Inventors [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.uspto.gov/custom-page/inventor-organizations>.
33. Inventors Groups of America (IGA) [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://inventleader.org>.
34. Active ageing Program 2018 // Active Ageing Academy [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.activeageingacademy.org>.
35. The Inventor Assistance Program (IAP) [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.wipo.int/iap/en>.
36. Promoting Active Ageing in the Digital Economy: Inclusion, Adaptation and Innovation, 1-2 September, 2015 [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: https://www.oecd.org/sti/economy/OECD_GCOA%20Report%202015.pdf.
37. Prskawetz A, Lindh T, editors. The Impact of Population Ageing on Innovation and Productivity Growth in Europe. Vienna: Austrian Academy of Sciences; 2006. (Austrian Academy of Sciences Research Report 28) [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://pure.iiasa.ac.at/7714>.
38. Psychosocial Needs of the Elderly // Kansas Association of Homes and Services for the Aging, September 2007, C. 33 [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kahsa.org/files/public/psychosocialneeds.pdf>.
39. Reytynd stariyutchih nacyi: na yaki derzhavi tchekae kryza, 19.10.2012 // Vseukrayinska asociaciya pensioneriv [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.uarp.org/news/1350679836>.
40. Svit, yakiy stariye: demografichna statistika I privid dlya rozhdumiv, 09.03.2010 // CREDO Novini [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://credo.pro/2010/03/16935>.
41. Simonton DK. Age and outstanding achievement: What do we know after a century of research. Psychological Bulletin, 1988; 104:251–267. [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://pdfs.semanticscholar.org/7123/a6d022ce352d5326c6617e7677150bf96f8f.pdf>.
42. Simonton DK. Career landmarks in science: Individual differences and interdisciplinary contrasts. Developmental Psychology, 1991; 27:119–130 [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F0012-1649.27.1.119>.
43. Skirbekk V. Age and individual productivity: A literature survey. Vienna Yearbook of Population Research, 2004;2:133–153 [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://austriaca.at/0xc1aa5576_0x00062025.pdf.
44. Social and productive activities in elderly people / Chris Riddoch // National Center for Biotechnology Information, U.S. National Library of Medicine, 2000 Jan 1 [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1128756>.
45. Social and cognitive activity benefits aging health // Green Hill [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.green-hill.com/social-cognitive-activity-benefits-aging-health>.
46. Fostering future inventors in Japan, World Intellectual Property Organization (WIPO), WIPO Magazine, August 2010 [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2010/04/article_0004.html.
47. Ageing and life-course. What is Healthy Ageing? // World Health Organization [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.who.int/ageing/healthy-ageing/en>.
48. Ageing and the Macroeconomy: Long-Term Implications of an Older Population. Aging, Productivity, and Innovation [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK148825>.
49. Aging and the Elderly [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://opentextbc.ca/introductiontosociology/chapter/chapter13-aging-and-the-elderly>.
50. The Lemelson Foundation [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.lemelson.org/how-we-work/how-to-participate>.
51. Houston Inventors Association [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.inventors.org/>
52. United Nations Yearbook, Yearbook Express, 2012, Vol. 66. – P. 138.
53. Yak zrostatime I starishatime naselennya svitu / oglyad MVF, 25.02.2016 // BBC News Ukraine [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: https://www.bbc.com/ukrainian/business/2016/02/160225_imf_demographic_reports_az.
54. How can older people play a bigger role in society? / Sarah Johnson // The Guardian, 30 Mar 2015 [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.theguardian.com/society/2015/mar/30/how-why-older-people-valued-knowledge-experience>.
55. JPO (Japan Patent Office) . [Elektronny resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.jpo.go.jp/index.htm>.

Надійшла до редколегії 25.10.18

Е. Мотузенко, канд. геогр. наук, доц.
 Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина,
 Л. Урбани, магистр экон. наук, ген. Директор
 Научно-исследовательское учреждение Меккано (Мессано SpA), Фабриано, Италия,
 С. Демьяненко, канд. геогр. наук, ассист.,
 Д. Петлина, докторант (География)
 Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ИНТЕГРАЦИЯ ИЗОБРЕТАТЕЛЕЙ ПОЖИЛОГО ВОЗРАСТА В РЫНОК ИННОВАЦИЙ

Исследование посвящено изучению механизмов с учетом территориальной дифференциации по отдельным странам, которые оказывают поддержку и сопровождение изобретателям пожилого возраста: от реализации их креативного потенциала до интеграции изобретения в рынок инноваций.

Методические основы исследования заключались в анализе и синтезе собранного авторами литературного и статистического материала, результатов проведенного социологического опроса изобретателей пожилого возраста и исследования лучших практик их интеграции в рынок инноваций, которые были осуществлены в рамках исследовательской академической мобильности авторов в рамках проекта GRAGE. Этот проект получил финансирование от исследовательской и инновационной программы Европейского Союза "Горизонт 2020" в рамках грантового соглашения Марии Склодовской-Кюри № 645706. Эта публикация отражает лишь мнение авторов, а REA не несет ответственности за любое использование информации, которая содержится в статье.

Проведен комплексный анализ воздействий изобретательской деятельности на пожилых людей, социум и рынок инноваций. Определены тренды относительно изобретателей пожилого возраста и их дивиденды в процессе реализации изобретательской деятельности.

В рамках плотного региона Ле Марке (Центральная Италия) разработана модель "Люди пожилого возраста для Людей пожилого возраста" ("Elderly for Elderly") с учетом экономических и социокультурных особенностей Италии.

Предложенная авторами модель интеграции изобретателей пожилого возраста в рынок инноваций может быть использована органами региональной власти (региона Ле Марке и др.) для создания действенных механизмов государственно-частного партнерства для обеспечения экспертного сопровождения изобретателей пожилого возраста с целью их вывода на рынок инноваций, повышения степени инклюзивности пожилых людей в экономическое и социальное развитие территорий, обеспечение концепции активного старения.

Ключевые слова: изобретатели пожилого возраста, рынок инноваций, активное старение, модель "Люди пожилого возраста для Людей пожилого возраста".

O. Motuzenko, PhD Geography, Associate Professor
Taras Shevchenko Kyiv National University, Kyiv, Ukraine,
Leticia Urbani, Master of Economic sciences, General Manager
Meccano SpA Research Institute, Fabriano, Ital,
S. Demianenko, PhD Geography, Assistant Professor,
D. Petlina, PhD Student (Geography)
Taras Shevchenko Kyiv National University, Kyiv, Ukraine

INTEGRATION OF ELDERLY INVENTORS INTO THE MARKET OF INNOVATION

The research is devoted to the study of mechanisms, taking into account the territorial differentiation of specific countries, which provide support and assistance for elderly inventors from the realization of their creative potential to the integration of the invention into the market of innovations.

Based on the analysis and synthesis of the literature and statistical material collected by the authors, results of a sociological survey of elderly inventors and the study of the best practices of their integration into the market of innovation, which were implemented within the framework of the research academic mobility of authors within the framework of the GRAGE project. This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under the Marie Skłodowska-Curie grant agreement No 645706. This publication reflects only the author's view and the REA is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Carried out complex analysis of the effects of inventive activity on the elderly, society and on the market of innovations. Determined the trends of elderly inventors and their dividends in the process of inventory implementations.

Developed the "Elderly for Elderly" model within the pilot region of Le Marche (Central Italy), taking into account the economic and socio-cultural characteristics of Italy.

The author's proposed model for the integration of elderly inventors into the market of innovations can be used by regional authorities (Le Marche region, etc.) to create effective mechanisms of public-private partnership to provide expert support to elderly inventors with a view to bringing them to the market of innovations, raising the level of inclusiveness of elderly people in the economic and social development of territories, ensuring the concept of active aging.

Key words: elderly inventors, market of innovations, active aging, model "Elderly for Elderly".